

23 Οκτωβρίου, 1996

[ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Αιτήτριες,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 564/94)

*Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Κατάργηση της δί-
κης — Η περίπτωση της ανάκλησης της προσβαλλόμενης απόφασης
— Το ζήτημα της διατηρούμενης ζημίας — Θεωρία και νομολογία —
Το σχετικό πόρισμα στην Παπαδοπούλου v. Δημοκρατίας — Εφαρ-
μογή του στην κριθείσα περίπτωση.*

5

*Διοικητικό Δίκαιο — Συλλογικά όργανα — Σύνθεση — Συμμετοχή στη
σύνθεση του οργάνου προσώπου μη περιλαμβανομένου στη νόμιμη
συγκρότησή του — Η σύνθεση κακή παρά τη μη συμμετοχή του μη μέ-
λους στην ψηφοφορία.*

10

Η προσφυγή αφορούσε την άρνηση ανανέωσης της άδειας της
πρώτης αιτήτριας να διδάσκει το μάθημα των Θρησκευτικών, απόφα-
ση η οποία ανακλήθηκε κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της προσφυ-
γής.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση,
αποφάσισε ότι:

1. Η ακυρωτική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου οριοθετείται από το 20
Άρθρο 146 του Συντάγματος. Ο πολίτης δικαιούται να προσβάλει
τη νομιμότητα εκτελεστής διοικητικής πράξης όταν το έννομο ενε-
στώς συμφέρον του έχει άμεσα προσβληθεί από την απόφαση,
πράξη ή παράλειψη οργάνου, αρχής ή προσώπου που ασκεί εκτε-

λεστική ή διοικητική λειτουργία. Το έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο της καταχώρησης της προσφυγής και κατά τη διάρκεια της ακρόασης.

- 5 Με ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου η προσβαλλόμενη πράξη εξαφανίζεται εξ υπαρχής και εξαλείφονται ολοκληρωτικά τα αποτελέσματα που έχουν παραχθεί από αυτή και κάθε συνέπειά της.
- 10 Με βάση την παράγραφο 6 του Άρθρου 146, ακυρωτική απόφαση της προσβαλλόμενης πράξης από το Δικαστήριο κάτω από την παράγραφο 4 του ιδίου Άρθρου, είναι αναγκαία προϋπόθεση για αξίωση εύλογης αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας.
- 15 Η προσφυγή δεν μπορεί να προχωρήσει όταν παραμένει χωρίς αντικείμενο. Η ανάκληση της πράξης οδηγεί στην εξαφάνισή της και την κατάργηση της δίκης, εκτός εάν, κατά την περίοδο πριν την ανάκληση, ο αιτητής έχει υποστεί ζημία η οποία δεν εξαλείφθηκε.
- 20 Σε μια σειρά υποθέσεων κρίθηκε ότι η προσφυγή δεν έμεινε χωρίς αντικείμενο από την ανάκληση και η δίκη δεν καταργήθηκε, γιατί ο αιτητής συνέχιζε να έχει έννομο συμφέρον, επειδή εκ πρώτης όψεως εφαινετο ή υπήρχε πιθανότητα ή έπαθε κατά τη διάρκεια της ισχύος της πράξης ζημία ή βλάβη.
- 25 Η απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου **Χρ. Παπαδόπουλου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας**, πραγματεύεται το ίδιο θέμα και απαντά το σχετικό ερώτημα.
- 30 Με γνώμονα το παραδεκτό γεγονός και από τις δύο πλευρές ότι η ανάκληση ισχύει μόνο για το μέλλον και δεν έχει αναδρομική ισχύ, το δικαστήριο κατέληξε ότι υπάρχει η πιθανότητα ύπαρξης ζημίας που δεν εξαλείφθηκε από την ανάκληση της πράξης, αφού η προσβαλλόμενη πράξη ίσχυσε για αρκετό χρονικό διάστημα. Η στοιχειοθέτηση της ζημίας όπως και το ύψος της είναι θέματα που δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου.
- 35 Το δικαστήριο κατέληξε κατά συνέπεια ότι η δίκη δεν καταργείται στην παρούσα προσφυγή και ένεκα τούτου θα συνεχίσει την εξέταση της νομιμότητας της επίδικης πράξης.
- 40

2. Όπως φαίνεται από τα πρακτικά της συνεδρίας της Συμβουλευτι-

κής Επιτροπής Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, εν προκειμένω, στη συνεδρία της της 3/2/1994 έλαβε μέρος και ο Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης, ο οποίος δεν ήταν ανάμεσα στα διορισθέντα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και επομένως η συμμετοχή του ήταν παράνομη. Και μόνο η απλή συμμετοχή ή παρουσία ατόμων που δεν είναι μέλη ενός συλλογικού οργάνου, επιφέρει ακυρότητα. Υπάρχει σωρεία δικαστικών αποφάσεων από τις οποίες προκύπτει ότι δεν είναι νόμιμη η συγκρότηση συλλογικού οργάνου αν στη σύνθεσή του μετέχει πρόσωπο που δεν είναι μέλος του έστω και αν δεν πήρε μέρος στην ψηφοφορία. 5 10

Το δικαστήριο κατέληξε, σύμφωνα και με τη νομολογία επί του θέματος, ότι η επίδικη πράξη πρέπει να ακυρωθεί λόγω κακής σύνθεσης της Συμβουλευτικής Επιτροπής της οποίας η εισήγηση απέτέλεσε την αφετηρία και το βάθος της. Εν όψει της ακύρωσης της επίδικης απόφασης για τον πιο πάνω λόγο και της ανάληψής της, δεν είναι απαραίτητο το δικαστήριο να ασχοληθεί με τους υπόλοιπους λόγους ακυρώσεως. 15

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα. 20

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- Christofides v. C.Y.T.A. (1979) 3 C.L.R. 99,* 25
- Kritiotis v. Municipality of Paphos and Others (1986) 3 C.L.R. 322,*
- Papaleontiou v. Educational Service Commission (1987) 3 C.L.R. 1341,*
- Kyriakides v. Republic 1 R.S.C.C. 66,* 30
- Christodoulides v. Republic (1978) 3 C.L.R. 189,*
- Agrotis v. Republic (1983) 3 C.L.R. 1397,* 35
- Strakka Ltd. v. Republic and Another (1988) 3 C.L.R. 760,*
- Kittou and Others v. Republic (1983) 3 C.L.R. 605,*
- Hapeshis v. Republic (1979) 3 C.L.R. 550,* 40
- Christodoulides v. Republic (1978) 3 C.L.R. 193,*
- Salem v. Republic (1985) 3 C.L.R. 453,*

Παπαδόπουλλος ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 973,

G.A.P. Estates Ltd. ν. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 1641,

5 *The Philips College Ltd. ν. Δημοκρατίας κ.ά.* (1996) 4 Α.Α.Δ. 456,

Zenios Cans Ltd. ν. Δήμου Λεμεσού (1992) 4 Α.Α.Δ. 2144,

10 *Παπαδοπούλου και Άλλοι ν. Οργανισμού Γεωργικής Ασφαλίσεως*
(1994) 4 Α.Α.Δ. 132,

Μαραθεύτης ν. Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών
(1994) 4 Α.Α.Δ. 1,

15 *Σεργίδης και Άλλοι ν. Πανεπιστημίου Κύπρου κ.ά.* (1993) 4 Α.Α.Δ.
2423,

Παπαγιάννης και Άλλη ν. Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως (1992) 4
Α.Α.Δ. 2286.

20

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των Καθ' ων η αίτηση με την
οποία αρνήθηκαν να ανανεώσουν ή χορηγήσουν άδεια διδασκα-
25 λίας του μαθήματος των θρησκευτικών στην αιτήτρια 1.

Α. Σ. Αγγελίδης, για τις Αιτήσεις.

30 *P. Παπαέτη*, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η
αίτηση.

Cur. adv. vult.

35 ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Δ.: Με την προσφυγή τους αυτή οι αιτητές ζητούν
την ακόλουθη θεραπεία:-

40 “Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη και/ή απόφαση του καθ’
ου η αίτηση η οποία γνωστοποιήθηκε στους αιτητές με επιστο-
λή ημερομ. 6.4.94 η οποία λήφθηκε από τους αιτητές στις
11.4.94 αναφορικά με την άρνηση ανανέωσης ή χορήγησης άδει-
ας διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών, στην αιτή-
τρια 1 που υπηρετεί στο σχολείο των αιτητών 2 γιατί δήθεν η
αιτήτρια 1 δεν κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα ή δεν είναι
Ελληνορθόδοξος είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη οποι-

ουδήποτε έννομου αποτελέσματος.”.

Η αιτήτρια 1 εργοδοτείτο κατά τον ουσιώδη χρόνο από την αιτήτρια 2, την Αμερικανική Ακαδημία Λάρνακας, ως καθηγήτρια του μαθήματος των Θρησκευτικών. Η αιτήτρια 1 που είναι Ελληνορθόδοξος το θρήσκευμα, κατέχει τον τίτλο “B.A. in Religious Studies” του Πανεπιστημίου του Λάνκαστερ, εργοδοτείτο δε τα τελευταία 8 χρόνια. 5

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Εκπαιδύσεως σε συνεδρία της ημερομηνίας 3/2/1994 απέρριψε αίτηση της Αμερικανικής Ακαδημίας Λευκωσίας για εργοδότηση καθηγητού Θρησκευτικών για το λόγο ότι το συγκεκριμένο άτομο δεν κατείχε τα αναγκαία προσόντα, δηλαδή δεν ήτο απόφοιτος Θεολογικής Σχολής Ελληνικού Πανεπιστημίου ή άλλης ισοδύναμης Ελληνορθόδοξης Θεολογικής Σχολής. Με αφορμή το γεγονός τούτο, η Συμβουλευτική Επιτροπή απεφάσισε να εισηγηθεί όπως παρόμοιες αιτήσεις από ιδιωτικά σχολεία απορρίπτονται για τους ίδιους λόγους. Το σχετικό απόσπασμα της απόφασης της Επιτροπής έχει ως εξής:- 10 15 20

“Η Συμβουλευτική Επιτροπή εισηγείται περαιτέρω όπως, παρόμοιες αιτήσεις από άλλα ιδιωτικά του ίδιου ή παρόμοιου τύπου με τα δημόσια σχολεία, για εργοδότηση Καθηγητών Θρησκευτικών που δεν κατέχουν τα ίδια προσόντα με αυτά που απαιτούνται για τους Καθηγητές δημοσίων σχολείων, απορρίπτονται για τους ίδιους λόγους.”. 25

Η πιο πάνω εισήγηση της Επιτροπής εγκρίθηκε στις 2/3/1994 από την Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού όπως φαίνεται σε σχετικό χειρόγραφο σημείωμα. 30

Ακολούθησε έρευνα για να διαπιστωθεί εάν κατά το σχολικό έτος 1993-94 εργοδοτούνταν σε ιδιωτικά σχολεία καθηγητές Θρησκευτικών που δεν είχαν κατά την κρίση του Υπουργείου τα υπό του Νόμου απαιτούμενα προσόντα. Επεσημάνθησαν πέντε τέτοιες περιπτώσεις μεταξύ των οποίων και αυτή της αιτήτριας αρ. 1. Οι περιπτώσεις αυτές παρατέμφθησαν στον Επιθεωρητή Θεολογικών Μαθημάτων για μελέτη. Ο Επιθεωρητής Θεολογικών Μαθημάτων με επιστολή του ημερομηνίας 29/3/1994 προς το Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης, αναφέρει ότι ύστερα από σχετική μελέτη των προσωπικών φακέλων μεταξύ των οποίων και αυτού της αιτήτριας αρ. 1, προκύπτει ότι η τελευταία δεν κατείχε τα προσόντα που απαιτούνταν για την εργοδότησή της ως καθηγήτη Θρησκευ- 35 40

5 τικών γιατί δεν είναι κάτοχος Πτυχίου Θεολογικής Σχολής Ελληνικού Πανεπιστημίου ή άλλης ισοδύναμης Ελληνορθόδοξης Θεολογικής Σχολής και κατά συνέπεια δεν θα πρέπει να τους δοθεί άδεια διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών σε Ελληνορθόδοξους μαθητές.

10 Στις 6/4/1994 στάλθηκε από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας στο Διευθυντή της αιτήτριας αρ. 2 μια επιστολή στην οποία αναφέρετο ότι δεν είναι δυνατό να δοθεί στην αιτήτρια αρ. 15 1 άδεια διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών σε Ελληνορθόδοξους μαθητές. Με νέα επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου ημερομηνίας 5/8/1994 - μετά την καταχώρηση της προσφυγής αυτής - πληροφορούσε τους αιτητές ότι δόθηκε παράταση ενός έτους, δηλαδή για το σχολικό έτος 1994-95 στην εργοδότηση της αιτήτριας αρ. 2.

20 Μετά την καταχώρηση της γραπτής αγόρευσης των αιτητών και κατόπιν ενεργειών του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση, η επίδικη απόφαση ανακλήθηκε όπως φαίνεται στην επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου προς τον Γενικό Εισαγγελέα ημερομηνίας 5/3/1996. Η επιστολή αυτή έχει ως εξής:-

25 “Έχω οδηγίες να αναφερθώ στη σχετική επιστολή σας ημερ. 20.10.1995 και να σας πληροφορήσω ως ακολούθως:

30 α) Η απόφαση η οποία περιέχεται στην επιστολή του Υπουργείου ημερ. 6.4.1994 με την οποία επληροφορείτο η Αμερικανική Ακαδημία Λάρνακας ότι η κα Φωτεινή Ιωάννου Σταύρου δεν κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα για εργοδότησή της ως καθηγήτριας των θρησκευτικών, έχει ανακληθεί από την Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στις 4.3.1996.

35 β) Σύμφωνα με νέα απόφαση του Υπουργείου μπορούν σε Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης να διδάσκουν Θρησκευτικά και απόφοιτοι μη Ελληνορθόδοξων Πανεπιστημιακών Σχολών, νοσημένοι ότι οι ίδιοι είναι ορθόδοξοι και η διδασκαλία θα γίνεται στα Ελληνικά.

40 γ) Στα πλαίσια της πιο πάνω απόφασης έχει επανεξεταστεί και το θέμα της κας Φωτεινής Ιωάννου Σταύρου και έχει ληφθεί η απόφαση από την Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στις 4.3.1996 ότι κατέχει τα προσόντα για να διδάξει Θρησκευτικά στην Αμερικανική Ακαδημία Λάρνακας.”.

Μετά την εξέλιξη αυτή προέκυψε το θέμα αν η προσφυγή παρέμεινε χωρίς αντικείμενο. Οι δικηγόροι των διαδίκων εξέφρασαν αντίθετες απόψεις και τους επιτράπη να καταχωρήσουν γραπτές αγορεύσεις επί του σημείου αυτού.

5

Ο ευπαίδευτος συνήγορος των αιτητών υποστήριξε ότι στην προκειμένη περίπτωση η ανάκληση δεν έγινε εξ υπαρχής ούτε ως να επιφέρει πλήρη εξαφάνιση της επίδικης πράξης αλλά απλώς επέφερε λήξη της ισχύος της. Αποτέλεσμα τούτου είναι ότι η επίδικη απόφαση ευρίσκεται σε ισχύ και εφαρμόστηκε για συγκεκριμένο χρόνο με αποτέλεσμα να επιφέρει συνέπειες στις αιτήσεις και ιδιαίτερα στην αιτήτρια αρ. 1 όσον αφορά το δικαίωμά της για εργασία αφού τα προηγούμενα χρόνια ήταν αδειούχος. Διαφοροποίησε δε το θέμα αν οι αιτήτριες θα δικαιούνται θεραπείας σύμφωνα με το Άρθρο 146.6 του Συντάγματος μετά την ακύρωση της πράξης.

10

15

Η ευπαίδευτος δικηγόρος για τους καθ' ων η αίτηση υπεστήριξε ότι κατά γενική αρχή με την ανάκληση της πράξης η δίκη καταργείται εκτός εάν οι επίζημιες συνέπειες της ανακληθείσας πράξης δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως. Είναι δε η θέση της ότι οι αιτήτριες δεν υπέστησαν καμιά ζημιά κατά τη διάρκεια της ισχύος της επίδικης πράξης και έτσι οι αιτήτριες δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης με βάση το Άρθρο 146.6 του Συντάγματος, ούτε και δικαίωμα εμμονής στην εκδίκαση της προσφυγής τους που παρέμεινε χωρίς αντικείμενο.

20

25

Η ακυρωτική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου οριοθετείται από το Άρθρο 146 του Συντάγματος. Ο πολίτης δικαιούται να προσβάλει τη νομιμότητα εκτελεστής διοικητικής πράξης όταν το έννομο ενεστώσ συμφέρον του έχει άμεσα προσβληθεί από την απόφαση, πράξη ή παράλειψη οργάνου, αρχής ή προσώπου που ασκεί εκτελεστική ή διοικητική λειτουργία. Το έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο της καταχώρησης της προσφυγής και κατά τη διάρκεια της ακρόασης (Βλέπε: *Christofides v. CY.T.A.* (1979) 3 C.L.R. 99, *Kritiotis v. Municipality of Paphos and Others* (1986) 3 C.L.R. 322, *Papaleontiou v. Educational Service Commission* (1987) 3 C.L.R. 1341).

30

35

Με ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου η προσβαλλόμενη πράξη εξαφανίζεται εξ υπαρχής και εξαλείφονται ολοκληρωτικά τα αποτελέσματα που έχουν παραχθεί από αυτή και κάθε συνέπειά της.

40

Με βάση την παράγραφο 6 του Άρθρου 146, ακυρωτική απόφαση της προσβαλλόμενης πράξης από το Δικαστήριο κάτω από την παράγραφο 4 του ίδιου Άρθρου, είναι αναγκαία προϋπόθεση για αξίωση εύλογης αποζημίωσης ή άλλης θεραπείας (Βλέπε: **Ph. Kyriakides v. The Republic (Minister of Interior)** 1 R.S.C.C. 66).

Η προσφυγή δεν μπορεί να προχωρήσει όταν παραμείνει χωρίς αντικείμενο. Η ανάκληση της πράξης οδηγεί στην εξαφάνισή της και την κατάργηση της δίκης, εκτός εάν, κατά την περίοδο πριν την ανάκληση, ο αιτητής έχει υποστεί ζημία η οποία δεν εξαλείφθηκε (Βλέπε: **Christodoulides v. The Republic** (1978) 3 C.L.R. 189, **Agrotis v. The Republic** (1983) 3 C.L.R. 1397, **Strakka Ltd. v. The Republic of Cyprus and Another** (1988) 3 C.L.R. 760).

Σε μια σειρά υποθέσεων κρίθηκε ότι η προσφυγή δεν έμεινε χωρίς αντικείμενο από την ανάκληση και η δίκη δεν καταργήθηκε, γιατί ο αιτητής συνέχιζε να έχει έννομο συμφέρον, επειδή εκ πρώτης όψεως ή εφαινότο ή υπήρχε πιθανότητα ή έπαθε κατά τη διάρκεια της ισχύος της πράξης ζημία ή βλάβη (Βλέπε: **Kittou and Others v. Republic** (1983) 3 C.L.R. 605, **Hapeshis v. Republic** (1979) 3 C.L.R. 550, **Christodoulides v. The Republic** (1978) 3 C.L.R. 193, **Salem v. The Republic** (1985) 3 C.L.R. 453).

Η απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου **Χρ. Παπαδόπουλος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας** (1989) 3 Α.Α.Δ. 973 πραγματεύεται το ίδιο θέμα και απαντάται το σχετικό ερώτημα στις σελίδες 984-985 ως εξής:-

“Το ερώτημα που τίθεται είναι: Το Ανώτατο Δικαστήριο μετά από ανάκληση εξ ολοκλήρου της προσβαλλόμενης πράξης ερευνά ή όχι εάν η ανάκληση άφηκε την προσφυγή χωρίς αντικείμενο, ή εάν ο αιτητής έχει υποστεί οποιαδήποτε ζημιά, η οποία δεν εξαφανίστηκε από την ανάκληση, ή/και εάν συνεχίζει να έχει έννομο συμφέρο;

Αφού λάβαμε υπόψη μας τις πρόνοιες των σχετικών παραγράφων του Άρθρου 146 του Συντάγματος, τις βασικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου και τη νομολογία του Δικαστηρίου τούτου, καταλήξαμε ότι το Ανώτατο Δικαστήριο δεν εξετάζει την έκταση των ζημιών, αλλά ερευνά αν εκ πρώτης όψεως παραμένει ζημία ή βλάβη, η οποία δεν εξαλείφθηκε από την ανάκληση, για να αποφασίσει αν η δίκη καταργείται ή συνεχίζεται.”

Επανερχόμενος στην παρούσα υπόθεση και τα γεγονότα όπως διαγράφονται τόσο στην προσφυγή όσο και στις αγορεύσεις των μερών και με γνώμονα το παραδεκτό γεγονός και από τις δύο πλευρές ότι η ανάκληση ισχύει μόνο για το μέλλον και δεν έχει αναδρομική ισχύ, έχω καταλήξει ότι υπάρχει η πιθανότητα ύπαρξης ζημίας που δεν εξαλείφθηκε από την ανάκληση της πράξης, αφού η προσβαλλόμενη πράξη ίσχυσε για αρκετό χρονικό διάστημα. Η στοιχειοθέτηση της ζημίας όπως και το ύψος της είναι θέματα που δεν εμπιπτούν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου (Βλέπε: *G.A.P. Estates Ltd. v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1641 και *The Philips College Ltd. v. Δημοκρατίας κ.ά.* (1996) 4 Α.Α.Δ. 456. 5 10

Καταλήγω κατά συνέπεια ότι η δίκη δεν καταργείται στην παρούσα προσφυγή και ένεκα τούτου θα συνεχίσω την εξέταση της νομιμότητας της επίδικης πράξης. 15

Η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση πρόβαλε στη γραπτή αγόρευση της προδικαστικώς ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμος. Αν και στη γραπτή της αγόρευση δεν ασχολήθηκε με το θέμα αυτό και μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το έχει εγκαταλείψει, θεωρήσα ορθό όπως το εξετάσω αυταπάγγελα όπως έχω δικαίωμα (Βλέπε: *Zenios Cans Ltd. v. Δήμου Λεμεσού* (1992) 4 Α.Α.Δ. 2144). Η επιστολή ημερομηνίας 6/4/1994 στην οποία περιέχεται η επίδικη πράξη, λήφθηκε από τις αιτήτριες στις 11/4/1994, ημερομηνία που δεν αμφισβητήθηκε από τους καθ' ων η αίτηση. Η προθεσμία του Άρθρου 146 για καταχώρηση προσφυγής είναι 75 μέρες. Για τον υπολογισμό της προθεσμίας δεν λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία γνώσης της πράξης (άρθρο 31(α) του περί Ερμηνείας Νόμου, Κεφ. 1). Επομένως η προθεσμία αρχίζει από τις 12/4/1994 και η 75η μέρα ήταν η 25/6/1994 που ήταν αργία (Σάββατο) όπως και η επομένη που ήταν Κυριακή. Σε τέτοια περίπτωση η τελευταία μέρα είναι η πρώτη επομένη εργάσιμη μέρα στις 27/6/1994 (άρθρο 31(β) του ίδιου Κεφαλαίου) που καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή. Επομένως, κρίνω ότι η προσφυγή καταχωρήθηκε εμπρόθεσμα. 20 25 30 35

Όσον αφορά την ουσία της υπόθεσης ο δικηγόρος των αιτητριών εισηγήθηκε ότι η σύνθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, η εισήγηση της οποίας εγκρίθηκε από την Υπουργό Παιδείας έπασχε για δύο λόγους:- 40

(α) Ότι συμμετείχαν σ' αυτή όχι τα ίδια τα πρόσωπα που ορίζει ο Νόμος (άρθρο 22 του Νόμου 5/71), αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις εκπρόσωποί τους, και

(β) Συμμετείχε ο κ. Πέτσας, που δεν είχε διορισθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, όπως απαιτεί ο Νόμος.

Επίσης, ισχυρίσθηκε ότι δεν υπάρχει απόφαση της Υπουργού, που είναι το αρμόδιο όργανο, σχετικά με τις αιτήσεις, αλλά η Υπουργός ενέκρινε απόφαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής που αφορούσε εξέταση παροχής άδειας σε περιπτώσεις νέων προσλήψεων. Περαιτέρω ισχυρίζεται ότι η όλη ανάμειξη στο θέμα του Επιθεωρητή Θερησκευτικών Μαθημάτων και κάποιας άλλης λειτουργού που ονομάζεται στα διάφορα έγγραφα, ήταν παράνομη αφού δεν προνοείται από το Νόμο. Τελικά δε έθεσε θέμα παραβίασης των Άρθρων 18, 19, 25 και 26 του Συντάγματος.

Δεν απαιτείται να υπεισέλθω στα θέματα αυτά αφού η επίδικη απόφαση έχει ανακληθεί. Είναι αρκετό για την παρούσα υπόθεση να ακυρωθεί η επίδικη απόφαση για ένα από τους λόγους που εγείρονται.

Η δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση όχι μόνο δεν υπεστήριξε τη νομιμότητα της επίδικης απόφασης, αλλά ήταν με δικές της ενέργειες που λήφθηκε η ανακλητική απόφαση, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι συμφωνεί ότι η επίδικη απόφαση δεν λήφθηκε νόμιμα.

Όπως φαίνεται από τα πρακτικά της συνεδρίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ιδιωτικής Εκπαίδευσης, στη συνεδρία της της 3/2/1994 έλαβε μέρος και ο κ. Νίκος Πέτσας, Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης. Η Συμβουλευτική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 22(2) του περί Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων Νόμου αρ. 5/71 όπως τροποποιήθηκε, αποτελείται από το Διευθυντή Εκπαίδευσως ως Πρόεδρο, τους εκάστοτε εκπροσώπους των Θερησκευτικών Ομάδων στη Βουλή των Αντιπροσώπων και από έξι πρόσωπα διοριζόμενα από το Υπουργικό Συμβούλιο. Ο κ. Πέτσας δεν ήταν ανάμεσα στα διορισθέντα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και επομένως η συμμετοχή του ήταν παράνομη. Και μόνο η απλή συμμετοχή ή παρουσία ατόμων που δεν είναι μέλη ενός συλλογικού οργάνου, επιφέρει ακυρότητα. Υπάρχει σωρεία δικαστικών αποφάσεων από τις οποίες προκύπτει ότι δεν είναι νόμιμη η συγκρότηση συλλογικού οργάνου αν στη σύνθεσή του μετέχει πρόσωπο που δεν είναι μέλος του έστω και αν δεν πήρε μέρος στην ψηφοφορία (Βλέπε: *Κυριακή Παπαδοπούλου και Άλλοι ν. Οργανισμού Γεωργικής Ασφαλίσεως* (1994) 4 Α.Α.Δ. 132, *Ιακώβος Μαραθεύτης ν. Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1, *Χριστάκης Σεργίδης και Άλλοι ν. Πανεπιστημίου*

ου Κύπρου κ.ά. (1993) 4 Α.Α.Δ. 2423, *Κυριάκος Παπαγιάννης και Άλλη ν. Αρχής Βιομηχανικής Καταρτίσεως* (1992) 4 Α.Α.Δ. 2286 και στο Σύγγραμμα του Γ. Παπαχατζή “Σύστημα του ισχύοντος εν Ελλάδι Διοικητικού Δικαίου”, 5η έκδοση, 1976, σελίδα 172).

5

Έχω καταλήξει, σύμφωνα και με τη νομολογία επί του θέματος, ότι η επίδικη πράξη πρέπει να ακυρωθεί λόγω κακής σύνθεσης της Συμβουλευτικής Επιτροπής της οποίας η εισήγηση απετέλεσε την αφετηρία και το βάθος της. Εν όψει της ακύρωσης της επίδικης απόφασης για τον πιο πάνω λόγο και της ανάκλησής της, δεν είναι 10 απαραίτητο να ασχοληθώ με τους υπόλοιπους λόγους ακυρώσεως.

Η προσφυγή επιτυγχάνει. Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται στην ολότητά της με έξοδα υπέρ των αιτητριών.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.